

GAZETA TRANSILVANIEI

PROPRIETARĂ: ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV
Apare de două ori pe săptămână prin îngrijirea
Comitetului de redacție.
Atelierele tipografiei „Astra” Tf. 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA

1838

GHLBARIȚIU

ȘI SPINȚIT DE LUPTA PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATĂȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU

MUREȘENII

Abonament
Anunțuri

ȘI ADMINISTRAȚIA
BRAȘOV.

DINAND Nr. 12 Tf. 1513
Autorități și Societăți lei 60

Nr. 84 Inreg. Trib. Brașov S. II No. G. II. 71/942

29 Octombrie 1942

105

O aniversare

de I. Bozdog

În ziua de 24 Octombrie 1863 s'a întrerupt brusc în orașul nostru flacăra unei lumini a geniului românesc, care, în măsura îndepărtării anilor, prinde putere, arde și luminează tot mai vie până în străfundurile conștiinței neamului întreg.

S'au împlinit 79 ani de când a coborât sub lespede din cimitirul Groaveri bardul național: **Andrei Mureșianu**.

Dacă pentru evocarea diferitelor personalități mari ale neamului așteptăm cu pietate sorocul anilor rotunziți și dacă comemorările se fac în mod obișnuit la scadențe definite, pentru evocarea memoriei lui **Andrei Mureșianu** orice clipă și orice scadență anuală este un moment istoric, în pragul cărui este bine și folositor să ne examinăm și întărim conștiințele cu bucăți de merinde scoase din tezaurul de gândire și simțire a învăpăiatului lui minți prevestitoare.

Înima descendentului falnicilor grăniceri năsăudenii a fost dogorită de focul nedreptăților de veacuri acumulate în marea și răbdătoare inimă a neamului. Gândirea lui a fost involburată de arderea rugului suferinței atâtor generații ce și-au dus amarul robiei în tăcere și suspine, iar la un moment dat ea a devenit flacăra sfântă a nădejților și curajului ce au răbufnit prin glasul lui din toate inimile, atâtea veacuri ținute ferecate.

Coboritor din mândrele plaiuri ale neînfricatelor cătane negre, care au luptat veacuri de-a rândul pentru asigurarea tronului împărătesc, dela care neamul își cerea dreptatea, era predestinat prin obârșie de făclier al drumului neamului. S'a luminat în școlile Blajului prin glasul învăpăiat al lui **Timoteiu Ciopariu**, fiul iobagului din Pânade, din tremurul sufletesc al cărui a înțeles că aceeași năpastă răvășește anii neamului și pe valea Târnavelor ca și pe plaiurile Năsăudului și ale Maramureșului său strămoșesc. Dela furtunosul **Simion Bărnuțiu**, alt dascăl al său, s'a îndârjit în convingerea că numai ținuta bărbătească poate descălci și asigura cărările neamului.

Brașovul, cheia cetății Carpaților, l-a făcut să simtă și mai mult apăsarea neamului. De aceea, **Deșteptarea** strigată de aici a fost cea mai puternică lovitură de tun pentru dărâmarea munților, de peste care să poată alergera în ajutor frățesc cei ce dormeau și lăsausă agonizeze în somn de moarte voinicul său neam, de atâtea timp pe nedreptul ferecat.

Când vijorul răsturnărilor sociale aducea cu anul 1848 și primii fiori ai nădejților libertății naționale, **Andrei Mureșianu** a adulmecat zorii descătusării apropiate și din pieptul lui a țâșnit **Răsunetul**. Azi și mai mult ca atunci ne vibrează în inimă testamentul său: **Acum, ori niciodată, croiește-ți altă soartă.**

Cei ce facem ucenicia de simțire și de scris în jurul altarului la care a slujit ca **preot deșteptării noastre, semnelor vremii profet**, îndemnăm neamul la o clipă de reculegere și-i cerem să-i eternizeze memoria pentru aniversarea anului al 80-lea dela moarte printr'un falnic monument înfipt în creasta Carpaților.

Ajutorul de iarnă

de V. Branisce

Suntem în prag de iarnă. Ca mâne fulgii de zăpadă vor înveșmânta natura în straiu de mireasă. Crivățul va bate fără cruțare și multe căminuri vor rămâne stinse, lipsite de cântecul focului, de mâncare caldă, lipsite chiar de cel chemat să dea sprijin și sens familiei.

Dar, acolo departe, pe meleaguri străine, armata noastră desrobitoare intră în a doua iarnă de războiu. Încrămănită pe poziții ea înfruntă gerul năprasnic și face zid din trupurile înghețate, pentru ca să-i aperse de urgia războiului pe cei de acasă și să le asigure un traiu tihnit. Din rândurile ei se desprinde azi unul, mâne altul. Un trăsnet sec pornit de undeva din bezna. O rostogolire în țărână și inima — care cu câteva clipe mai înainte, caldă și încrezătoare se dăruia neamului și țării — amuțește pe vecie. Acasă, într'un sat pierdut în noapte, o altă **Reveică** sau **Marie**, cu ochii secați, cu palma lipită de gură nu știe încotro să călăuzească pașii odraslelor, rămase fără sprijin în viață.

Pentru ei, pentru ostașii care luptă și înfruntă greutatea la tot pasul, pentru familiile celor plecați, rămase uneori în plata Domnului, pentru copiii flămânzi ce se strecoară printre noi ca niște umbre, pentru cei goniți din străvechi așezări, pribegi fără căpătăiu, se pregătește marea noastră danie.

Ziua ajutorului de iarnă — iniția-

tivă pornită dintr'o nobilă înțelegere a rosturilor ceasului de față — trebuie să fie o zi de sărbătoare. Cel mai neînsemnat dar, cea mai mică contribuție poate alina o durere, poate șterge o lacrimă. Să nu rămână cămin de pe întreg cuprinsul țării, care să nu se înșirue printre cei ce-și vor da obolul în această zi a solidarității românești.

Pentru că noi nu suntem chemați să asvârlim o pomană, să dăm un prisos. Noi suntem chemați să îndeplinim o datorie sfântă. Pentru războiul reîntregirii hotarelor sfâșiate, pentru realizarea dreptelor noastre revendicări a sunat acum ceasul dăruirii.

Iar la jertfă sunt chemați toți, fără deosebire. Izbânda nu se poate obține decât printr'o contribuție unanimă, prin integrarea tuturor în superioarele țeluri ale neamului.

De aceea să se știe: ziua ajutorului de iarnă nu este o zi de colectă în înțelesul perimat al cuvântului, când fiecare arunca lucruri netrebuitoare ca o pomană. Ajutorul de iarnă, așa cum îl concepem astăzi este indemn spre jertfă, suprema chemare a țării pentru îndeplinirea datoriei tuturor.

Să rupem din avutul sau din sărăcia noastră cât putem și să dăruim altora mai încercați decât noi. Dela această obligație să nu lipsească nimeni. Și în primul rând să-și înțeleagă datoria cei cu sarcini mai ușoare, cu greu-

tăți mai puține. Bărbații singuri, care n'au întemeiat familii, care au fost lăsați să-și îndeplinească îndeletnicirile de acasă, scutiți de obligațiile militare, familiile fără copii, ce-și duc tihnit traiul în doi, vor trebui să fie în fruntea celor ce se jertfesc.

Nu mai prin această dreaptă repartiție a sarcinilor și obligațiilor se pot ajuta în mod real lipsurile, se poate menține moralul celor ce luptă pe câmpul de onoare.

Când fiecare soldat va avea convingerea că cei dragi de acasă sunt la adăpost de griji și nevoi, când va ști că țara formează în interior o singură conștiință și că nimeni nu va încerca să tragă foloase personale din jertfa însângerată a frontului, atunci ostașii vor duce fără șovăire crucea suferințelor, primind miruirea morții, încrezătorii în chemarea neamului și în izbândă ce trebuie să vină.

Să avem inimă de aur la nevoile celui lipsit

Într'o singură provincie, Oltenia, ecoul frământărilor sociale nu s'a insinuat cu remarcabilitate în lirică deși în proză a lăsat urme din cele mai sigure.

Avem prilejul să aflăm în „**Acorduri**” și acest aspect, într'o expresie clară și cu o putere de evocare și avânt ce ies cu totul în evidență. Poetul ne înfățișează satul oltenesc sub un aspect nou: satul ingenunchiat de politicianismul trecut, străin de sufletul și nevoile țaranului.

Fără îndoială însă că și felul în care d-l G. St. Cazacu ne înfățișează acest aspect e cu totul original. Aceasta ține de semnele vremii ca și de restricțiile sociale.

Semnificativă, în această privință e „**Predoslovie**”:

În cântul meu nu veți afla nici patimi
Și nici iubiri de-amante prefăcute;
În cântul meu pe strune n'or să plângă
Dorinți ucise și necunoscute.

FOILETONUL
„GAZETEI TRANSILVANIEI”

CRONICA LITERARA

de Aurel Marin

G. ST. CAZACU: „Acorduri”.

Cunoscut publicului prin volumele sale anterioare: **Calea sângelui**, **Draparii negre** și **Caietul cu simfonii**, poetul G. St. Cazacu scoate azi a 3-a ediție din „**Acorduri**”, carte de rezonanță în opera sa literară.

Poezia socială este reprezentată la noi din abundență. Fie că izbucnește în ținuturile cis sau transcarpatine, fie în cel al Basarabiei — ce împletiri ferice de ecouri sociale în literatura aceasta, dela poezia lui **Al. Matevici** și până la aceea a lui **Vladimir Cavarnali**, — poezia socială impune o notă

nouă, viguroasă, în general protestatară dar totdeauna revendicând răsturnări de regimuri și de mentalități.

Răsunetul cel mai puternic al socialului în lirism a fost și rămâne în poezia transilvană. Dela **Andrei Mureșianu**, bardul reșteptării naționale trecând la **St. O. Iosif**, **G. Coșbuc**, **Octavian Goga**, **Aron Cotruș** și ajungând la talentul mezin **Mihai Beniuc**, trecem în revistă astfel o poezie puternică, viguroasă, în care dacă mijloacele stilistice personale strălucesc, elementele sociale își imprimă notele fundamentale.

INSTANTANEE

Lilicu familia

Când am plecat de-acasă am lăsat în grija portăre-ii florile din cameră și pe Lili, prietena mea felină, o pisică foarte drăguță și inteligentă. Am dat-o, cum s'ar zice, în cost și cvartir cunos-când-o pe bătrâna ca o femeie căreia îi plac mult animalele. În înfrigurarea plecării însă, am uitat să-i dau instrucții cu privire la eventualul familiar — nu toc-măi îmbucurător — ce se prevedea de pe atunci. Urmarea a fost că întorcându-mă acasă după câteva săptămâni, în loc de o pisică am aflat cinci.

Cu un aer care arăta că mi se pregătește o surpriză, se ivi portăreasa încă în seara aceea cu un coșuleț acoperit, în brațe. În urma ei venea Lili.

Când am îndepărtat hârtia de pe coș văzui patru căpșoare mici înălțându-se curioase și tot atâtea perechi de ochi albaștri ațintiti pe fața mea. Unul era negru cu cravată albă la gât, doi albi de tot și al patrulea ca Lili, în trei culori.

Ce era să fac? Mă vedeam pusă în fața unui fapt împlinit și deci m'am resemnat. În vremea aceasta ochii lor mă examinau neconștient, iar Lili se învârtea în juru-mi și implora protecția mea pentru cele patru odrasle. Am pus coșul jos. Cât ai clipi din ochi, cel negru se avântă peste margini și alunecând pe podea o tui speriat sub divan. Ceilalți făcând la fel împrăștiindu-se prin toate unghiurile. De atunci în camera mea se dau reprezentații de circ gratuite. Și cum podeaua e prea lăcioasă pentru a servi de arenă, mai cu drag își aleg patul. Aci fac salturi mortale: fac gimnastică la trapez, roata gigantică și tot ce vrei. Uneori se iau la trântă câteși patru. Atunci nu-i mai deosebești unul de celălalt. Toți la un loc par în înclătarea aceasta un ghem alb de bumbac tăvălit prin cerneală, un ghem mare, viu, ce se dă de colo până colo în mijlocul patului. Pentru hârtii și creioane au o predilecție. Cele din urmă le plac prin faptul că alunecă frumos, hârtia pentru că sună. Călimara trebuie să o așez întotdeauna pe cel mai înalt colț de etajeră.

Intr'o zi îmi curățisem pălăria de fetru și-o așezasem la soare pe geam. Când mă întorsei acasă am găsit-o jos. În mijlocul calotei, ca într'un fotoliu comod, se instalase Lili cu doi pui. În primul moment îmi veni să iau pălăria și s'o arunc cu conștient cu tot pe geam. Dar Lili, când mă văzu, îmi întinse dragostoașă amândouă labele, în vreme ce unul dintre pui, care se îngâna cu somnul, mă privi clipind din ochii lui albaștri, cu atâta nevinovăție, încât, neputincioasă, lăsa brațele în jos.

Ecat. Pitiș

+ Octavian Tăslăuanu

A plecat încă unul din stegarii lup-telor pentru întregirea și reîntregirea neamului.

Octavian Tăslăuanu, originar din Bilbor, județul Mureș, a fost descenden-tul unei vechi familii preoțești, venită aici de pe văile Taslăului, ca să slu-jască cu neprihănită dragoste la altar-ul Domnului și să împartă toate sbuciumurile și greutățile cu satul și jurul de o atât de autentică și pură origine românească.

Octavian Tăslăuanu s'a pregătit pentru cariera de luminător și îndrumător al neamului și chiar din tinerețe a intrat în rândul luptătorilor pentru drepturile națiunii.

Ca secretar al Consulatului general al României din Budapesta își continuă cu și mai multă râvnă activitatea de organizator și îndrumător al revistei „Lucașfăru”.

Ca secretar al „Astreii” din Sibiu depune o uriașă muncă pentru organiza-zarea și răspândirea broșurilor de popularizare ale bibliotecii ei.

Mai târziu, în cursul războiului trecut, după o perioadă de trei luni în serviciul armatei austro-ungare, atras

de chemările tainice ale marilor zile ale neamului ce se vesteau, părăsește Ardealul și se înrolează în armata unde îl chema glasul sângelui.

În cursul războiului i s'au încredințat mai multe misiuni importante în legătură cu organizarea Corpului de armată al Voluntarilor Ardeleni, pe care le-a îndeplinit ca bun și priceput patriot.

Frumoasa activitate de literat și publicist a lui Octavian Tăslăuanu, al cărei miez este lupta pentru dreptatea Ardealului, îi asigură un loc permanent în șirul marilor luptători pentru unitatea țării noastre.

În ultimii doi ani ai vieții și-a încordat sleitele puteri și de sub pana lui au făsnit argumente și dovezi strălucite pentru apărarea dreptelor noastre granițe.

Revista „Dacia”, întemeiată și condusă un timp de el era un vast laborator al sufletului românesc încordat pentru apărarea dreptății.

A activat intens și pentru înighe-barea societății „Pro Transylvania”.

Odihnească în pace!

I. Urcau

De prefufindenii

A fost descoperită cea mai mare peșteră din Europa

Un cercetător de peșteri german din Salzburg a descoperit în munții Tannen din Germania un nou sistem de peșteri din care au putut fi explorați până acum 600 de metri de ganguri și cavități. S'a constatat astfel prezența unui ghețar subteran cu o suprafață de aproximativ 1000 mp., precum și diferite forme de gheață. Stalactite și stalagmite numeroase întovărășite de cristali de calciu împodobesc mărșul peisagiu. Continuându-se cercetările s'a ajuns la o altă peșteră, care a întrecut așteptările celor ce o vizitau. O cavităte enormă pe care însuși cele mai puternice reflectoare nu au putut-o lumina s'a înfățișat privirilor înmărmurite de atâta măreție naturală. Dela această peșteră pornește un gang înalt de 60 m. și lung de 500 de metri, care datorită dimensiunilor sale a fost numit „Gangul Titanilor”. Cercetări pentru cunoașterea restului acestei peșteri enorme sunt în curs, deoarece ea se ramifică încă departe în interiorul masivului. Astfel s'a ajuns în zilele noastre la descoperirea celei mai mari peșteri din Europa, și, deși cele cunoscute până acum sunt de o mare importanță, exploatrările viitoare vor mai rezerva probabil încă multe surprize. (RDV)

Verde și roșu — vieță și moarte

Ca și la legile circulației, unde verdele și roșul reprezintă mișcare și oprir, tot astfel după metoda profesorului dr. Strugger dela Institutul botanic al Facultății de medicină veterinară din Hannover se pot deosebi celulele vii de cele moarte. După îndelungate cercetări el a colorat celulele diferite cu o soluție de un anumit grad de concentrație de Akridin portocaliu. Rezultatele au arătat că celulele moarte capătă o culoare roș-aramie, în timp ce cele vii se prezentau verzi. Acest fenomen s'a explicat prin faptul că țesuturile moarte acaparează mult mai multă materie colorată. Astfel s'a obținut un nou mijloc de cercetare, de exemplu: fabricile de drojdie pot cunoaște dacă culturile de drojdie sunt vii sau au murit. Deasemeni devine ușoară stabilirea dacă unii microbi patogeni mai sunt în vieță sau nu. Prin întrebunțarea metodei lui Strugger este posibilă deci astăzi probarea sistematică în scurt timp a influenței mijloacelor chimice asupra unui anumit microb patogen.

S'a făcut deci în Reich o nouă descoperire a cărei rază de acțiune nu poate fi încă pe deplin cunoscută în toată întinderea și importanța ei. (RDV)

PREDICI ÎN PUSTIU

Mortificarea sau omorîrea lăuntrică

Ce-o mai fi și asta? Poate nici n'am auzit de ea, de aceea o și practicăm așa de puțin. Trebuie însă să cunoaștem semnificația mortificării și s'o pună în practică toți cei ce tind spre desăvârșire, căci fără de ea nu se poate naște omul nou, fără de ea rămâi cu păcate și greșeli vieța întregă, fără această virtute creștină, întocmai cum tot cărpești o casă veche și igrasioasă și nu o poți compara cu una nouă, nu poți avea o casă nouă a sufletului tău.

Stăpânirea de sine, lepădarea de sine sunt sinonime ale mortificării. Isus zice: „Cine vrea să vină după mine să-și ia crucea și să se lepede de sine și să-mi urmeze mie”.

Să vedem cu două pilde străvechi ce înseamnă mortificarea și apoi să vedem cum s'o aplicăm noi azi pe teren.

Când Iosif ajunge vice-rege al Egiptului lui Putifar și-l guvernează cu cinste și dreptate — primindu-și aci cu alaiu și daruri frații ce l-au vândut — meritul lui nu este așa de mare ca atunci, când rezistă soției lui Putifar și suferă și temnița grea dar își salvează sufletul și viitorul. Meritul lui David nu a fost așa de mare atunci când ucise pe Goliath ca atunci când rezistă ispitei de a ucide pe Saul-prigonitorul său, care ajunsese în mâna sa și doar i-a tăiat o bucăciță din poala hainei ca să-i dovedească că Dumnezeu i l-a dat în mână și l-ar fi putut ușor omorî dacă ar fi vrut.

Mortificarea înseamnăuciderea simțurilor din tine și puse sever și acestea sub controlul rațiunii, înseamnă că jertfești prezentul pentru viitor, înseamnă să faci exact pe dos de ceea ce ar fi făcut toată lum'a, înseamnă să stăpânești furtunile sufletului tău cum Isus a stăpânit valurile mării Ghenezaretului certându-le să se oprească și s'au și oprit la prima poruncă.

Cum pentru un sport îți trebuie un antrenament tot așa îți trebuie un antrenament dacă vrei să ajungi a poseda această înaltă virtute creștină. Cum?

Azi bunăoară fac ziua tăcerii, să nu răspund nimica ori cine și ori cum m'ar ofensa, mâne să am masă bogată și să pot mânca 5 feluri de mâncare, dar să nu mănânc decât ceea ce mi-am propus: două mere, altă dată să mă umilesc lucrând la rând cu oamenii mei pe câmp sau în casă sau în grădină, căci și Isus a spălat picioarele ucenicilor săi, ca să-mi dea și mie pildă că trebuie din când în când să mă smeresc, altă dată de vine vreo durere peste mine să o suport fără vaiet. Gândește-te cu deosebire ce mult ai suferit pe urma exploziilor tale de mânie și exploziei instinctelor nestăpânite — ca să vezi cât de necesară este în vieța ta — mortificarea sau omorîrea lăuntrică.

Dr. M. Suciú-Sibianu

Suspine fără sensuri, ca o apă,
Curg pe catapeteasma despicată...
În cântul meu, pe strune, va să plângă
Credința mea, pe lespezi stăramată!

Că totuși nu resemnarea e caracteristică notă a versurilor ce urmează, se constată chiar din poezia următoare, care e și pe linia adevăratei poezii sociale a d-lui G. St. Cazacu:

Ehei, trage brazda, copile și 'ndeamnă!
E vreme de sbucium, ascultă și 'nseamnă;
Ard negre ogoare sub tălpi...

Și poate sorocul în tine își pune
Nădejdea în vremuri mai blânde, mai bune
E haos și tină 'n altare — și trist
Pe șterse icoane — se 'ntunecă Hrist!
(Cântec din sat).

Un accent de duioșie nu lipsește pe alocurea: amintirile se îmbulzesc și prind forme în versuri molcome, legănătoare.

Mă poartă amintirea spre tine sat, departe,
Pierdut în umbra vremii pe șesuri
dunărene;
Și răsfoește gândul trecutul — ca pe
o carte —
În seara asta 'n care curg clipele alene.

Văd hanul vechiu, acolo, pitit lângă
râscrucă,
Unde 'noptau haiducii certați cu stăpânirea
Pe Popa Stan în cărjă îl văd, abia se duce.
Pe ulița pe care mă poartă amintirea.

Și de fiorul trecerii, pe nesimțite,
dintr'o lume în alta, țin și poezii ca
Spovedanie, Chemare sau vibrantul
Răsunet din Oltenia!

Spre voi se 'ndreaptă neamul meu sărac,
Strămoși, purtați prin tina unui veac...
Nici omenie, nici blândețe 'n glas,
Celor ce ni-s stăpâni nu le-au rămas.

De ce 'nmuiați în umbră, ați uitat
Durerea, care sângeră pe sat
Și arde peste satul pustii?!
Dar doina stinsă 'n fluierul dogit?!

Departie de prin hăuri și păduri,
S'adună iarăși cete de panduri...
Spre voi se 'ndreaptă neamul meu sărac,
Strămoși purtați prin tina unui veac!

În această lume de revendicări sociale, de aduceri aminte ale sfintelor îndeletniciri patriarhale și ale năzuințelor — aceleași din veac în veac, de înfrățire a sufletelor — era de neînchipuit să nu răsără și ecoul puternic al folclorului; și el se atestă în forma cea mai specific românească: doina.

Satului oltenesc i se urează astfel o soartă mai bună, în vers mioritic:

„Intr'o zi, panduri
Poate vor veni,
Alte rosturi noi
Vor orându-i:

Cătorind, la noi,
Sat fără nevoi.

Poetul participă cu tot sufletul la descătușarea din nevoi a lumii umilite, adresându-se celor care rabdă:

Martiri din lunca sărăcită,
De mult m'am depărtat de voi;
Pe truda voastră nesfârșită,
Căzură vremuri de nevoi!

Mă 'ntorc acolo cu credință
Unde-i noianul de dureri;
Că nu e printre voi ființă
Să 'mpartă calde mângăieri!

(Chemare)

În măsura în care inima îi pulsează lângă inima satului, poetul e un inadapabil dacă nu și un desrădăcinat, în mediul citadin. Dar dacă nu vom avea zugrăvită vieța citadină cu păcătoșeniile ei de totdeauna, cu contrastele-i flagrante, vom afla spovedaniile

Drumul Dreptății Sfinte

de Nic. Bârsan

In istoria neamului românesc e scris: ne-am născut din luptă și am trăit luptând.

De-a-lungul veacurilor ne-am luptat și am răspuns tuturor hulatorilor, pentru a păstra ființa neamului și sfințenia altarului românesc.

Străbunii noștri au îndepărtat cu bărbăție eroică toate ademenirile viclene și atacurile puternic îndreptate împotriva țării.

Pilda aceasta este urmată azi cu vrednicie de „ai lor strănepoți“ care leagă pe toți fiii neamului nostru în treolaltă și va face din ei frați adevărați dându-le putere de neînving și oțelindu-i va înfrunta cu isbândă toate valorile și furtunile ce vin asupra acestui neam.

Neclintit în trăinicia lui istorică poporul român a răspuns prin luptă dreaptă tuturor invadatorilor.

Azi, eforturile eroice prin lupta împotriva bolșevismului nu sunt altceva decât jertfele pentru păstrarea ființei noastre etnice, a tradiției strămoșești și pentru lumina altarelor de dreaptă credință.

Coroana dreptății este răsplata jertfei. Și jertfa este mare întru cât nutrim idealuri pe care niciodată nu le-am trădat.

Conștiința morală în numele dreptății și libertății neamului nostru o reprezentăm și în acest veac de sbucium, cu gândul că vom birui atât noi cât și cei ce suferă pentru noi și cred ca noi, fiindcă luptăm pentru adevăr și dreptate.

In aceste timpuri de stăpânire a veșnicelor noastre idealuri naționale sufletul și mintea împletesc toate nădejdiile cu flacăra credinței ce însufleștește brava noastră oștire și cu dorul nestins în așteptarea ei pe meleagurile moșiei românești.

Puterea lor biruitoare, ce se înalță ca un fâlfâit de steag tricolor, le umple ochii de mândrie și iubire românească.

Ei știu că neamul priveghează alături de ei și-i mulțumesc lui Dumnezeu că sufletul lor, pătruns de duhul sfânt al jertfei pe altarul crucii și credinței, poate purta mai departe steagul biruinței.

Noi suntem cei ce luptăm și mergem spre idealul sfinte reîntregiri. Suntem moștenitorii focului strămoșesc a cărui flăcără a lovit crunt tot ce i-a stat în cale.

Avem cultul trecutului, iar jertfele generației prezente nu ard în zadar.

unui suflet copleșit de aceleași amare dureri;

Suferința n'are parcă stăvilar
Și mă mână dorul meu amar:
Fără bucurie pusă 'n ochii blânzi.
Rătăcind cu gloata de flămânzi...

Dorul meu, în noapte, o să umble, știu,
Tot cuprinsul marelui pustiu;
Și în zori de zi 'n cetatea de granit,
L-oi afla, sub ziduri, răstignit!

(Melodie citadină)

Și dacă trecem peste ecurile din Cântec, peste Doruri pribege — confesiune ca și profesiune de credință — ne vom opri la Balada mea, atât de plină de o imaterială tristeță:

Balada mea se cântă, știu eu cum?
Așa cum cântă sufletul stingher
Pe strunele durerii, în mister;
Sub largul cer, la margine de drum.

Crucea lui Hristos, simbolul și temelia credinței noastre, a fost cel mai temeinic criteriu al naționalismului românesc. Azi cavalerii crucii, din armata mântuirii, se înalță tot mai sublim prin dărâmarea celor fără Dumnezeu și prin slobozirea la biserică a popoarelor însălbătăcite de nedreptate. Prin jertfa lor fără seamăn vom dobândi mărirea țării, ca o stâncă de granit ce stă împotriva oricărui val străin ce ne amenință ființa și existența.

Sângerarea celor mai de frunte fii ai neamului românesc, pe nemărginita întindere a pământului rusesc, pecetluiește dreptatea și libertatea întregului popor.

Iată de ce drumul dreptății sfinte pe care mergem și pe care-l confirmă viteza noastră armată, este continuarea glorioaselor tradiții vevodale pentru marea unire a tuturor Românilor.

Atâtea bucurii și atâtea nădejdi în ziua de mâine, zi a împlinirii dreptății românești.

Se vindecă inima greu...

*Se vindecă inima greu
Că 'n strâmtul lăcaș unde zace
E noapte și umbră mereu;
E umbră și umbra nu-i place,
Că umbra o doare
Și — Doamne — ce bine i-ar face
O rază de soare.*

Ecat. Pitiș

Judecătoria rurală Șercaia,

No. G. 2092/942

Publicație de licitație

In ziua de 9 Noemvrie 1942, ora 4, se vor vinde în comuna Șinca Veche: 20 clăi grâu netreierat, 2000 kg. fân, un cuțar american una ladă lungă de 2 metri, evaluate la suma de 11500 Lei. sechestrate la cererea urmăritorului Dr. Serafim Oana avocat Șercaia, pentru încasarea sumei de 11295 lei capital și accesorii.

Se vor vinde și sub prețul de strigare.

Șercaia la 15 Octomvrie 1942.

Delegat judecătoresc,
ss. R. Modarcea

Poezie a tristeților sfâșietoare în care ecurile sociale sunt topite cu multă pricepere, rareori o rază de lumină străbate lumina orizontului poetic al autorului.

Ceea ce nu înseamnă că în multe stihuri nu se află o generoasă participare la ale lumii desfășurări de forțe și de patimi.

L-am numit pe d-l G. St. Cazacu încă de mult, într-o sumară caracterizare ca pe un poet al melancoliilor. Și adăugăm doar că, stăpân pe o versificație atentă, este și un cald interpret al sentimentelor obștești, în acest sens indicându-se ca un adevărat suflet, un vizionar, așezându-se în categoria vechilor poeți, vates.

Cu „Acorduri“, d-l G. St. Cazacu se arată un virtuos al formei în care toarnă simțirea sa duioasă de frate umil al ființelor și lucrurilor.

Citiți cel mai vechiu ziar
Gazeta Transilvaniei

Reabilitarea Făgărașului

de Pr. Octavian Popa

Citind interesantul studiu *Blajul românesc de odinioară* de d-l St. Manciulea („Transilvania“ Nr. 6 1942), mi-a venit în minte o chestiune, pe care am ridicat-o în 1937, verbal și în scris, cu prilejul bicentenarului Blajului. Blajul a fost și e preamărit, iar Făgărașul e uitat și nedreptățit. Va zice cineva: De unde și până unde cu Făgărașul, când e vorba de preamărirea Blajului? Vom dovedi, că chiar aici stă uitarea și nedreptatea, ce se face Făgărașului.

Să nu fiu rău înțeles. Nu voi lua nicio frunzuliță din cununa de laur a Blajului, dar voi arăta, ce se cuvine Făgărașului din începutul luptelor politice-naționale din Ardeal și din „minunea resurecțiunii“, de care așa de frumos vorbește d-l Sextil Pușcariu.

D-l Manciulea scrie: „Lupta începută de el (de episcopul-unit Inocențiu Micu Klein), pentru obținerea unei complete libertăți — sub raport politic pe seama Românilor, a provocat adevărate valori de ură și dușmănie deslănțuite și revărsate contra bisericii și neamului românesc, începând cu anul 1733, când pentru întâia oară, forul aducător de legi a făcut cunoștință cu cererile vlădicului dela Blaj“, — D-l Manciulea însă a trecut cu vederea cum au trecut și cei care au sărbătorit Blajul la 1937, că atunci — la 1733 — episcopul Inocențiu era vlădicul Făgărașului.

Să restabilim faptele și să facem un mic proces psihologic marelui episcop Inocențiu Micu Klein.

Cu prilejul zidirii cetății din Alba Iulia au fost dărimate mai multe case și cu ele și „Mitropolia dela Bălgrad cu Biserica cea de Mihai Vodă cel viteaz pe la anul 1600 făcută“ (Șincai) și astfel trebuia să se dea episcopului român unit o nouă reședință și o nouă catedrală. S'au dat la Făgăraș, unde episcopul era aproape de domeniul său dela Sămbăta și biserica din Făgăraș, zidită de Constantin Brâncoveanu, a fost înălțată la rangul de catedrală episcopescă. Aici a fost instalat la 17 August 1723 episcopul Ioan Giurgiu Patachi și tot aici urmașul său, Inocențiu Micu Klein la 23 Septemvrie 1732. Dela Făgăraș și-a guvernat Inocențiu vasta sa eparhie până la 19 Maiu 1737, când s'a mutat în noua reședință dată la Blaj, schimbându-se domeniile episcopale dela Sămbăta și dela Gherla, cu cel dela Blaj, care era și mai extins și mai bun și se afla în centrul eparhiei, nu la margine ca Făgărașul.

Tot ce a lucrat și a obținut Inocențiu dela 1732 până la 1737 e legat deci de Făgăraș.

Așezarea la Făgăraș a lui Inocențiu a fost hotărâtoare pentru întreaga activitatea sa și pentru atitudinea, pe care a avut-o. Făgărașul era un ținut cu mari și glorioase tradiții naționale. De Făgăraș e legată întemeierea Țării românești. Făgărașul, cu mult înainte de această întemeiere, a fost o țărișoară aparte — Terra Blachorum — cu legile și obiceiurile sale, cu autonomia sa și cu stăpânii săi români. Făgărașul a fost stăpânit mult timp de domni munteni, care socoteau ținutul și cetatea Făgărașului ca o parte integrantă a țării lor drept „ocina mea adevărată și țărișoara mea“, cum se exprimă domnul muntean Vladislav, la 1453, într-o scrisoare către Brașoveni. In Făgăraș și-a plămădit planul său Ștefan Mailat, domn al Făgărașului și vevod al Ardealului, de a face din Ardeal un principat românesc, întocmai ca Moldova și Muntenia. In Făgăraș își așezase Mihai Viteazul familia și în Făgăraș a zidit Constantin Brâncoveanu cea mai frumoasă biserică din Ardeal. In ținutul Făgărașului erau urmașii boierilor lui Mircea, ai lui Vlad Dracul și ai celorlalți domni români, care sub conducerea lui Gavrilă Mailat, mergând la războiu, erau așa de frumos și mândru îmbrăcați și echipați, încât se părea că merg la nuntă nu la războiu. In acest ținut, cu tradiții atât de glorioase și între urmașii mândrilor boieri, a descins tânărul episcop Inocențiu Micu Klein, la 1732. Aici a luat mai întâi Inocențiu contact cu vieța publică și

in această atmosferă de creștinism și naționalism și-a început el activitatea. Cetatea Făgărașului îi aducea aminte de vitejii și glorioșii săi stăpâni români, catedrala sa îi aducea aminte de vevodul-martir Constantin Brâncoveanu, iar urmașii boierilor, ai „boierilor domniei mele“ cum îi numea Mircea cel Bătrân, îi vorbeau despre isprăvile frumoase ale străbunilor lor și ale domnilor acestui pământ românesc. Aici și-a plămădit planurile sale de luptă marele episcop, aici s'a oțelit caracterul său pentru luptele, care au urmat, după la 11 Decemvrie 1732 împăratul din Viena, ca mare principe al Transilvaniei, i-a asigurat loc și scaun în dieta țării, pentru a-și apăra biserica și neamul. Aceasta o arată și provocarea sa la boierii din țara Făgărașului, în discuțiile cu trufașii stăpânitori vremelnici ai Ardealului. La umbra cetății domnilor români, la altarul bisericii brâncovenești și în mijlocul credincioșilor săi, vechi boieri, care îi vorbeau cu mândrie despre trecutul românesc al acestui ținut, a făurit Inocențiu programul de lupte și revendicări și a început cu îndrăzneală și cu încredere luptele politice-naționale în 1733.

Făgărașul a fost în fruntea luptelor naționale și mai târziu. In 1869 în congregația comitatului Făgăraș prin graiul vice comitelui Codru-Drăgușanu și al vicarului unit Antoneli s'a făcut declarația publică, cumcă unirea Ardealului cu Ungaria nu-i obligă pe Români și prin urmare înaltul rescript regal pentru alegerea de deputați în parlamentul din Budapesta, să nu fie executat. Mai târziu la 7 Iulie 1873, congregația comitatului Făgăraș a protestat contra introducerii limbii maghiare ca limbă oficială a județului alături de limba română și a păstrat limba română ca limbă oficială până la unirea cea mare. In 1910 în această congregație s'a cântat „Deșteaptă-te Române“, iar la alegerile parlamentare din cei 5 deputați naționaliști români, câți au putut răzbi în parlamentul din Budapesta, 2 au fost aleși de județul Făgărașului, cu mari jertfe de sânge.

Să ne întoarcem deci la episcopul Inocențiu Micu Klein. Am văzut între ce împrejurări și între ce oameni a petrecut el primii cinci ani ai vlădiciei sale. Cu talanții câștigați la Făgăraș și cu rezultatele obținute până atunci, a trecut el la 1737 la Blaj și acei talanți i-a lăsat el Blajului, după 7 ani, la 1744, când a luat drumul pribegiei. Blajul apoi a înmulțit talanții primiți și e vrednic de recunoștința neamului. Să nu se uite însă rolul hotărâtor, ce l-a avut Făgărașul în viața lui Inocențiu, devenit mai târziu martir național ca și Constantin Brâncoveanu, marele ctitor al catedralei din Făgăraș.

Următorii locuitori din Brașov și județul Brașov au fost condamnați de Curtea Marțială Brașov, pentru nerespectarea dispozițiilor de camuflare:

Amendă și cheltuieli de judecată

Biemel Samuil 10500, Schlandt Helmuth 5500, Luca Alexandru 3500, Leva Benedek 3500, Laslo Susana 3500, Költő Lajos 3500, Vancsa Ioan 600, Scheau Gheorghe 1500, Gherghinescu Nicolae 3500, Gheorghe Mocanu 3500, Turcu Tiberiu 1500, Adam Ecaterina 3500, Const. Gheorghiu 3500, Patak Francisc 2500, Cicană Valentina 3500, Elev Ing Popescu 3500, Stof Gheorghe 3500, Deju Ioan 2500, Steiner Ioan 3500, Ghireș Eufrosina 2100, Bartolomei Bart. 6500, Telman Slozer 3500, Margareta Andrasz 2500, Barabas Geza 3500, Comșa Nicolae 600, Mencic Ferdinand 5500, Elesner Gustav 3500, Rusu Ioan 3500, Grecu Aurel 600, Nanu Andrei 1500, Bartes Ștefan 600, Enache Nicolae 5500, Maria Gh. Timaru 1500, Lucacs Mihail 1500, Iordan Cozac 1500, Gödri Ioan, 1500, Susana Alexe Olga 700, Lörincz Ștefan 2500, Szabo Iosif 1500, Kopitan Marton 1500, Cristea Gheorghe 2500, Mayer Emy 3500.

Informațiuni

Instalarea noului paroh din Brașovul-vechiu

Duminecă, în cadrul serviciului duminicezesc s'a făcut instalarea noului paroh al Brașovului vechiu în persoana pâr.-protopop Aurel Nistor.

Instalarea și predarea parohiei s'a făcut prin d-l protopop Dr. Nicolae Stînghe.

Vizita subprefecților la Brașov.

În zilele de 24—25—26 Octombrie județul nostru a fost vizitat de subprefecții din toate județele țării. N'a fost o simplă vizită de agrement ci una de studii și documentări. Însoțiți de d-l secretar general al Ministerului Afacerilor Interne și directorul general de studii și documentări au ținut câteva ședințe și mai apoi au verificat pe teren posibilitățile de înfăptuirii.

Deschiderea Restaurantului „Victoria”.

Duminecă, 25 Oct. a. c., la orele 11 a. m., s'a deschis și dat destinației restaurantul „Victoria” al Consiliului de Patronaj instalat în Palatul Prefecturii. Curățenia scilpitoare a localului, cum și mâncările gustoase ce se servesc pe un preț ieftin formează titlu de merit pentru Consiliul de Patronaj care îngrijește acest local de interes public. La inaugurare a participat și d-na Maria Mareșal Antonescu.

Șezătoarea dela Căminul de ucenici „Regele Ferdinand” din Brașov.

La Căminul de ucenici „Regele Ferdinand” din Brașov, s'a dat o frumoasă șezătoare în seara zilei de 21 Octombrie 1942.

Cu această șezătoare ucenicii din cămin au reînceput noul ciclu de șezători artistico-culturale din acest an.

În fața ucenicilor acestui cămin și a publicului din afară s'a desfășurat următorul program:

1. Cuvânt de deschidere — rostit de ucenicul Peteanu Florea.
2. „Ion” de cap. T. R. C-tin Salcia — declamată de Dicu Grigore.
3. Revoluția Franceză și urmările ei — lucrare de Ionașcu Al.
4. „Mai înainte de războiu” — solo Mășter Teodor.
5. „Cântecul Refugiaților” — decl. de Moldovan Ion.
6. „Banul Mărăcine” — jucat de Coantă Gheorghe.
7. Fierul, fonta și oțelul — lucrare tehnică de Grama Teodor.
8. „Două toamne” de Dragomir Nichifor — decl. de Ionașcu Al.
9. Cântări din muzicuță — Bordea Radu.
10. „Mama” de Gh. Coșbuc — declamată de Bârsan George și
11. „Bătrânii” — solo Peteanu Florea.

A vorbit apoi Aurel Gherasim, pedagogul căminului, care a arătat rostul acestor șezători, în cadrul vieții muncitorești.

D-l Taras, directorul căminului, a mulțumit călduros celor doi vrednici pedagogi și ucenicilor pentru munca depusă și șezătoarea a luat stărsit într-o atmosferă de frăție românească.

A luat ființă în clădirea Prefecturii sub egida Comitetului Județean de Patronaj al Operelor Sociale Restaurantul „VICTORIA” care are menirea să pună la dispoziția funcționarilor în primul rând o masă substanțială la preț de cost.

Se servește zilnic dejunul și masa de seara, menu fix, compus din trei feluri.

Costul unei mese (menu) lei 100.

Cine dorește a lua masa la acest restaurant în mod permanent este rugat a se anunța cu cel puțin 24 ore înainte.

Consiliul de Patronaj al Op. Sociale
Comitetul Județean, Brașov

Cronica Războiului

Ajutorul de iarnă

In timp ce soldații noștri își fac datoria pe câmpul de războiu, îndepărtând tot mai mult primejdia dela hotarele țării, acasă, toți fiii buni ai neamului contribuie la ușurarea sorții luptătorilor.

In acest scop Consiliul de Patronaj al Operelor Sociale de sub președenția D-nei Maria Mareșal Antonescu a lansat următoarea chemare:

Române,

În prag de iarnă și în an de încercări grele și sfinte îmi îndrept din nou credința și cugetul spre românele, surorile mele de pretutindeni, spre mamele, soțiile și copilele eroilor războiului nostru și spre Români din toate clasele, de pe întregul cuprins al țării, ca să le cer din nou sprijinul.

Soldații noștri luptă pentru a ne apăra pământul, pentru a ne ridica onoarea, pentru a ne asigura dreptul de a ne păstra biserica, familia și proprietatea.

Numai datorită lor bogatul are siguranța averii lui, cărturarul are liniștea gândului și muncitorul poate să aducă rodul brațelor lui pentru îngrijirea casei sale.

În vreme ce noi stăm aici și păstrăm liniștiți, dacă nu bucuriile vieții în orice caz siguranța ei, acolo, departe, pe câmpul de luptă grea și încercări blestemate, fiii

neamului nostru își dau sângele și vieța pentru viitorul Patriei noastre, pentru drepturile noastre de mâne, pentru vieța noastră de azi.

Am cerut și altădată sprijinul tuturor și mai ales al româncelor, pentru armata noastră dragă, pentru bravii noștri ostași.

Azi când datorăm Armatei atât de mult, când ea poartă tot greul și când acolo, departe, ea își sbuciumă în suferinți mândre sângele și sufletul, este cu neputință să rămână un singur Român, bogat, sărac, o singură româncă, un singur fiu al Patriei care să nu aducă contribuția lui Ajutorului de iarnă, pe care din nou îl trimitem la poarta bogatului și săracului ca să adune dania românească.

Pentru a sprijini familiile luptătorilor și invalizii;

Pentru a ne face datoria față de orfani și văduvele de războiu;

Pentru a sprijini muncitorimea săracă și împovărată, dar care își face datoria de a purta războiul;

Pentru a putea trimite ostașilor noștri pe front tot ceea ce grija noastră de mame și de soții ne poruncește;

Chem pe Români și pe românce să-și facă din nou dovada sufletului lor credincios Patriei, dând obolul lor Ajutorului de iarnă.

Situația pe fronțuri

Soarta Stalingradului pecefluită

Lupta crâncenă pentru înfrângerea ultimelor rezistențe sovietice la Stalingrad s'a accentuat, după cum anunță ultimele știri de pe acest front.

În ultimele zile, avioanele de bombardament germane au atacat în valuri succesive uzinele „Octombrie Roșu”, rafineriile de petrol și vastele depozite de uleiuri minerale din cartierul industrial al Stalingradului. Deasemeni a fost bombardat și complexul de lucrări fortificate, baraje, baricade, adăposturi și căi ferate din acest sector.

Bombele incendiare și explosive de calibrul cel mai greu au căzut ca o ploaie asupra acestor obiective, au provocat incendii uriașe și distrugerea a numeroase instalații industriale și centre de rezistență. Din cauza atacurilor violente și repetate ale avioanelor de bombardament germane, care s'au dat și împotriva ostroavelor dintre brațele Volgei și a căilor de comunicație din partea de răsărit a fluviului Volga inamicul n'a mai putut transporta trupe de pe malul celălalt spre a veni în ajutorul apărătorilor ultimei uzine principale din Stalingrad.

Pe când se desfășurau luptele în sectorul uzinelor „Octombrie Roșu”, forțele sovietice din partea de Nord, de-astădată mai slabe, au încercat iarăși să străpungă barajul german, dar atacurile lor au fost respinse.

Luptele în celelalte sectoare din răsărit

În sectorul central al frontului din răsărit, la Sud-Vest de orașul Kaluga un atac local inamic, s'a prăbușit cu pierderi sângeroase.

În Caucazia de Nord-Est, trupele germane și române au cucerit alte înălțimi în apropiere de coasta Mării Negre, la Nord-Est de Tuapse. Vârfulurile coloanelor aliate sunt la 10 km. de orașul și portul Tuapse.

În noaptea de 22—23 Octombrie, vedetele rapide germane au torpilat în apropiere de intrarea portului Tuapse un vas de războiu sovietic, care era însoțit de câteva distrugătoare și vedete rapide.

În partea de Nord-Vest a Caucaziei regiunea Sud de Terek, forțele germane și române au câștigat teren și continuă cu succes operațiile cu toată rezistența îndârjită pe care o depune inamicul în masivul păduros.

de **Mardare Mateescu**

O puternică formație motorizată germană care a trecut acum câteva zile fluviul Terek, în stepele Nogai, a atacat formațiuni de cavalerie și alte unități de infanterie, sovietice, în zonele lor de concentrare. Trupele de cavalerie sovietice, care se retrag în cea mai mare grabă în direcția deltei Terekului, sunt urmărite de aproape de forțele motorizate germane, ale căror unități rapide s'au și apropiat de regiunea Daghestanului dela Vestul Mării Caspice.

D-l Roosevelt va veni în curând la Londra

Ziarele suedeze sunt informate din Londra că d-na Roosevelt, sosită la Londra, ar fi adus două scrisori din partea președintelui Statelor Unite. Una din scrisori este adresată Regelui Angliei și cealaltă primului ministru. În ambele scrisori, d. Roosevelt și-ar exprima dorința și intenția de a face el însuși o vizită la Londra, într'un viitor nu prea îndepărtat.

Flota japoneză domină Pacificul

O știre din sursă japoneză, menționează faptul că marinarii americani debarcați în insulele Salomon nu pot fi aprovizionați decât pe calea aerului.

Aceasta dovedește în mod net, că flota japoneză domină în întregime apele împrejmuitoare.

Avioane britanice deasupra Elveției

Avioane britanice au sburat din nou, Vineri seara, pe deasupra teritoriului elvețian. Într'un mare număr de localități s'a dat alarma și diferite baterii antiaeriene au intrat în funcțiune.

Elveția a înaintat o notă de protest, prin ministrul său dela Londra, împotriva acestor incursiuni nedorite și repetate. Dela Londra s'a răspuns că este vorba de o greșeală, care nu se va mai repeta. Este exclus însă, ca avioanele britanice să nu „greșească”, fie trecând pe teritoriul elvețian, fie pe alt teritoriu neutru, atunci când urmăresc să atace Italia. De aceea în urma ultimei incursiuni britanice guvernul federal elvețian a înaintat un nou și energetic protest.

Porumbul este hrana zilnică a populației nevoiașe. Cine speculează porumbul, comerciant sau producător, speculează nevoile celor mulți și necăjiți.

Redactor responsabil
ION BOZDOG